

Evaluatie Werken aan Wijkeconomie 2008

'Op weg naar meer ondernemerschap en
werkgelegenheid in de wijk. Een tussen-
tijdse evaluatie'

Evaluatie Werken aan Wijkeconomie 2008

‘Op weg naar meer ondernemerschap en
werkgelegenheid in de wijk. Een tussen-
tijdse evaluatie’

Mei 2009

Inleiding

Voor u ligt een evaluatie van een jaar Werken aan Wijkeconomie. We blikken terug en beschrijven wat dit jaar heeft opgeleverd.

Enige jaren geleden besloot de gemeente Dordrecht beleid te ontwikkelen voor de stimulering van de economie in de wijk. In 2007 werd ervoor gekozen om allereerst te starten met een plan voor Dordt-West. Begin 2008 besloot de gemeenteraad van Dordrecht gedurende drie jaar extra middelen in te zetten voor de stimulering van het ondernemerschap in Wielwijk, Crabbehof en Oud-Krispijn. De extra inzet kwam bovenop de middelen vanuit het Grotestedenbeleid. Op 5 februari 2008 werd het plan 'Werken aan Wijkeconomie, van beleid naar uitvoering' door de Dordtse gemeenteraad vastgesteld.

Dordrecht als voorbeeldstad

Dat Dordrecht vorig jaar de stap zette om te werken aan wijkeconomie, is niet onopgemerkt gebleven. Landelijk is er bewondering voor onze aanpak. Tijdens excursies aan Oud-Krispijn van Nirov en woningcorporatie De Nieuwe Unie (nu Woonstad) uit Rotterdam is wijkeconomie aan bod gekomen. Op 10 december bracht een delegatie van MKB-Nederland een bezoek aan Dordrecht om te kijken welke resultaten waren bereikt in Oud-Krispijn.

Omdat onze doelstellingen goed aansluiten, heeft MKB-Nederland Dordrecht aangemerkt voor de inzet van een procesmanager Wijkeconomie. Top Instituut Nicis neemt Dordrecht op in een te ontwikkelen Handboek Wijkeconomie. Ook besloot Dordrecht in 2008 samen met vier andere steden deel te gaan nemen aan het onderzoek 'Bedrijvige Wijken in Bedrijvige Steden' van Nicis door de

Universiteit van Utrecht en Universiteit van Amsterdam. Kern van dit onderzoek is inzicht krijgen in de betekenis van kleinschalige bedrijvigheid voor de lokale economie.

Met onze aanpak staat Dordrecht landelijk op de kaart als stad waar oplossingen worden bedacht en gerealiseerd. In gesprek blijven met andere overheden, Nicis en andere partners, heeft als meerwaarde dat de bereidheid toeneemt om samen te werken aan wijkeconomie.

Lokale aandacht voor Wijkeconomie

Lokaal werd in 2008 bekend dat de gemeente zich inzet voor de economie in de wijk. Regelmatig verschenen berichten in de lokale pers en werden bijeenkomsten georganiseerd. De gemeente wil ondernemerschap losmaken, vertrouwen geven aan mensen met goede initiatieven.

Ton Schoenmaeckers MKB-Nederland:

"In Dordrecht is goed zichtbaar dat het loont om van wijkeconomie een speciaal thema te maken in de wijk aanpak. Het loont voor de ondernemers en ook voor de (andere) wijkbewoners."

Gezocht: Dordtse Diamanten

**Heb jij een briljant
(ondernemers)plan**

voor Crabbehof
Oud-Krispijn
Nieuw-Krispijn
of Wielwijk?

Dan maak je kans op

€ 10.000,-

Aanmelden?

**[www.dordrecht.nl/
dordtsediamanten](http://www.dordrecht.nl/dordtsediamanten)**

**Dordt
ondernemeemt**

DORDRECHT

Dordtse Diamanten

Het idee voor een stimuleringsregeling van kansrijke ondernemers werd het aansprekende project Dordtse Diamanten, waaraan 25 ondernemende bewonersinitiatieven deelnamen. Alle aanvragers kregen advies bij het opstellen van hun aanvraag.

Er werd subsidie verstrekt aan acht startende initiatieven met potentie en daarnaast werd een budget gereserveerd voor faciliteiten voor de kansenflat. Tijdens de uitreiking in december waren naast bewoners van de wijken onder meer vertegenwoordigers van het Ministerie van Economische Zaken, de VNG, de Kamer van Koophandel, woningcorporaties en de voorzitter van MKB-Nederland, de heer L. Hermans met een delegatie aanwezig. De Diamanten hebben elk hun betekenis

voor inwoners en ondernemers binnen de wijk(en) waar zij actief zijn. Een nevendoeel van het project Dordtse Diamanten is een verbetering van het imago van de wijk als plek om te ondernemen.

Eerste resultaten

Er zijn in 2008 goede relaties opgebouwd met ondernemers in de wijken en er is een netwerk ontstaan onder autochtone en allochtone ondernemers. In Oud-Krispijn is er inmiddels een organisatiegraad van 60%. Vanwege het draagvlak in de wijken kunnen projecten snel van de grond komen en zijn ondernemers bereid om mee te werken, óók ten behoeve van de kwaliteit van ondernemerschap van andere ondernemers. In Oud-Krispijn is in 2008 bedrijvigheid losgemaakt, is meer initiatief ontstaan en zijn bijdragen van partners losgekomen.

Winkelstraatmanager Oud-Krispijn, Murat Ersoy:

“Ik werk nu twee jaar als winkelstraatmanager in Oud-Krispijn. Er zijn vijf pilaren die in het plan voor verbetering: de organisatiegraad van de winkeliersvereniging, activiteiten in de wijk, branchering en promotie, leefbaarheid en veiligheid, en de fysieke omgeving van de wijk. Er zijn al enkele duidelijke resultaten.

De organisatiegraad van de ondernemersvereniging is op dit moment al zestig procent. De vereniging profileert zich onder meer met een website en door gezamenlijk te adverteren. Activiteiten zijn er ook: de jaarlijkse braderie is nu uitgegroeid tot een groot multicultureel festival, Proef Oud-Krispijn, op 6 juni. We proberen een kwaliteitsimpuls te realiseren op verschillende manieren: recent is er een workshop Ondernemen geweest, met wat onderwerpen die voor alle ondernemers relevant zijn. En er is een duidelijke nadruk op leefbaarheid en veiligheid: wij zijn er dan ook trots op dat we de eerste ster van het Keurmerk Veilig Ondernemen hebben gekregen. Al deze acties die ik met ondernemers oppak zorgen ervoor dat de ondernemers er sterker voor staan, dat Krispijn er sterker voor staat. De bedrijvigheid in de wijk wordt steeds groter.”

Hammam, initiatiefnemer Bouchra Azzar:

“Een hammam is een oosters badhuis, een ruimte om te ontspannen en je lichaam te verzorgen, maar ook een ontmoetingsplaats in de wijk. In Oud-Krispijn hoop ik over enige tijd de eerste hammam in Dordrecht te openen. Hier genieten vrouwen van een uitgebreid badritueel, massages en schoonheidsbehandelingen. De hammam is laagdrempelig en kleinschalig: je kunt er met een groepje vriendinnen heen, maar ook even een kort uurtje alleen ontspannen is heerlijk. Ik denk zeker dat hier in de wijk en in de stad behoefte aan is, ook onder westerse vrouwen: want alle vrouwen willen ontspannen en voor hun lichaam zorgen. De enige kritiek die ik krijg is van mannen, die dit ook willen! Maar laat ik eerst deze hammam voor vrouwen goed opzetten. Als alles draait, wil ik ook themamiddagen organiseren, bijvoorbeeld een moeder-dochtermiddag. Voor de wijk betekent de hammam niet alleen ontspanning, maar ook werk, want ik heb veel personeel nodig. Personeel voor de schoonheidsbehandelingen en massages, maar ook vrouwen in de bediening, schoonmaak, enzovoorts. Het kan gaan om korte werkdagen, waarbij je wel snel beschikbaar moet zijn, en dat zou bijvoorbeeld een hele mooie baan zijn voor moeders in de wijk.”

Onze visie op Wijkeconomie

Kraamkamer voor ondernemerschap

De wijk is bij uitstek een plek die kan dienen als kraamkamer voor ondernemerschap. Het idee is dat bewoners aan huis starten, vervolgens in een kleine bedrijfsvestiging in de wijk, en doorgroeien totdat zij op zoek gaan naar een vestiging op een ruimere locatie buiten de wijk. We kenden in Dordrecht al verruimde regels voor werken aan huis voor vrije beroepen of beroepen aan huis. Wereldwijken, een initiatief om designers te koppelen aan handwerksters met diverse culturele achtergronden en op deze wijze ondernemerschap te bevorderen, maakte door het project Dordtse Diamanten meer kans op bijdragen van andere partijen. Zij ontvingen onder andere een bijdrage van stichting DOEN.

Het mentorproject is een middel om ondernemerschap te versterken. Daarnaast kwam er de adviespool met partijen die hun kennis wilden inzetten vóór de Diamanten. Er liggen uitdagingen voor de gemeente en andere partijen, bijvoorbeeld een op het beleid afgestemde acquisitie en een versterking van de kwaliteit van het ondernemerschap.

Behoud van werkgelegenheid

Voor de levendigheid en diversiteit in het ondernemerschap is het zaak werkgelegenheid in de wijken te behouden. In 2008 werden in Oud-Krispijn cursussen verzorgd aan ondernemers en werd gewerkt aan de verbetering van samenwerking en organisatiegraad (zie het interview met winkelstraatmanager Murat Ersoy). In 2008 bleek dat er breed draagvlak bestaat voor aanwezigheid van economische voorzieningen in Dordt-West, en dat ook buiten deze wijken de aandacht hiervoor groter wordt.

Inspelen op economische initiatieven

Het plan Werken aan Wijkeconomie gaat ervan uit dat economische initiatieven die inspelen op specifieke kenmerken van de wijk kansrijker zijn. Zo ontstond voor Oud-Krispijn het idee voor een multiculturele Bazaar met kwaliteitsproducten. Er zijn al enkele unieke voorbeelden te noemen, zoals Wereldwijken (zie het interview met Jolanda Branderhorst) en SNART, een startende interieurarchitecte die samen met ondernemers uit de wijken eerste aanzetten heeft gegeven voor de verbetering van winkelcentrum Crabbehof.

Wereldwijven, initiatiefnemer Jolanda Branderhorst:

“Met het project Wereldwijven brengen we vrouwen met ambachtelijke vaardigheden in contact met modeontwerpers. Er zijn veel vrouwen uit niet-westerse landen die ambachtelijke handvaardigheden beheersen, maar die alleen binnenshuis gebruiken. Ondertussen zijn er designers die allerlei ontwerpen verzinnen, maar niet kunnen handwerken – wij brengen ze met elkaar in contact en zo ontstaan er nieuwe samenwerkingsverbanden en nieuwe ontwerpen. Ik zoek in de wijken naar de vrouwen die hieraan mee kunnen werken: ze moeten dus goed zijn in handwerken, maar ook bereid zijn om samen te werken aan modern design. De vormgevers vind ik op academies en vervolgens gaan ontwerpers en handwerkers met elkaar aan de tafel zitten. We werken aan een serie designproducten, dat zal het tastbare eindresultaat zijn. Maar we creëren ook een databank van de handwerkers, zodat zij benaderd kunnen worden voor betaalde opdrachten.

Natuurlijk zijn er uitdagingen die we goed moeten benaderen: we helpen de vrouwen met taal als dat nodig is, maar werken ook aan een passende kijk op het betaalde werk. Daarvoor werken we samen met Da Vinci. We willen dat de vrouwen het echt als betaald werk zien en tegelijkertijd een gezellige tijd hebben. We bouwen een nieuw netwerk op, met gelijkwaardige partners, in alle wijken. Voor mij is dat vooral heel waardevol: je ontwikkelt iets.”

WERELDWIJVEN

WIE: Vrouwen vanaf 18 jaar uit
handwerken.

WAT: Laat je eigen handwerkst
en werk samen met een o
producten.

WAAR: Het project Wereldwijven
de wijken Stadspolders,

HOE: Kom langs en brei, bord
Deelname

WANNEER: Stadspolders: Lo
21 en 23 april
Openingsdagen: S
Ontwerper: Tinka

WERELDWIJVEN

Onze aanpak

Geloof in de kracht van onderaf, dat was ons uitgangspunt. Het ging erom vooral in de wijk aanwezig te zijn, en daar samen met ondernemers en bewoners te werken aan de versterking van de economie. Deze aanpak bleek succesvol.

Daarnaast bleek er een meerwaarde te zijn voor een blijvende centrale coördinatie voor bijvoorbeeld: het project Dordtse Diamanten, het verknopen en verbinden van beleid en programma's, en het vinden van partners buiten de wijken in Dordt-West.

In 2008 was in de wijken een netwerk van medewerkers met verschillende functiebenamingen actief voor Wijkeconomie.

In elke wijk zijn meerdere mensen actief voor de stimulering van de economie. Voor het merendeel betreft het deeltijdinzet. Elk heeft een eigen focus, passend bij de specifieke opdracht. Ervaringen worden onderling uitgewisseld. In 2008 is een overleg gestart tussen de beleidsmedewerker Stadsontwikkeling, de wijkeconoom en de medewerkers van Wijkgericht Werken. Ook vond overleg plaats tussen de gebiedsmanager Dordt-West van MO Wijkgericht Werken en de beleidsmedewerker. Deze samenwerking groeit naar een vorm van 'duo-aansturing' op het totale economische wijkprogramma.

Crabbehof	Oud-Krispijn	Wielwijk	Nieuw-Krispijn
Projectleider sociaal programma Crabbehof	Projectleider sociaal programma Oud-Krispijn	Projectleider sociaal programma Wielwijk	Projectleider sociaal programma Nieuw-Krispijn
Wijkeconoom	Winkelstraatmanager	Kansenmakelaar	2009: Winkelstraatmanager
Werkmakelaar		Werkmakelaar	

Enkele feiten

Dordt-West telt per 1-1-2008 524 vestigingen. Dit is iets minder dan gemiddeld in alle Dordtse wijken (excl. Centrum en bedrijventerreinen).

Er zijn per medio 2008 120 winkelvestigingen in Dordt-West. Dit is flink hoger dan het gemiddelde.

We zien dat het aantal in 2008 in het Handelsregister ingeschreven vestigingen in Dordt-West vergeleken met Dordrecht als geheel relatief hoog is. Ook zien we een flink bovengemiddelde toename in 2008 in vergelijking met 2007. Dit laatste is nog sterker het geval in Krispijn (+32%) dan in Wielwijk/Crabbehof (+24%).

Uit gegevens die op dit moment beschikbaar zijn, blijkt een relatief gunstige ontwikkeling in Dordt-West:

- Afgaande op de mutaties in 2008 is de vestigingsdynamiek in Dordt-West beduidend groter dan in Dordrecht gemiddeld.

Wat hier uiteindelijk aan duurzame ondernemingen van over blijft is niet bekend.

- Het aantal nieuwe vestigingen in Krispijn was in 2008 32% hoger dan in 2007. In Dordt-West was dit 28%, in Dordrecht als geheel 'slechts' 8%.

Concluderend kunnen we stellen dat het nog veel te vroeg is om effecten te kunnen vaststellen. Hooguit zouden er alleen voor Oud-Krispijn al enige voorzichtige indicaties kunnen zijn van mogelijke positieve effecten van het plan 'Werken aan wijk economie'. Een complicerende factor daarbij is dat de centrale gegevensbron voor de ontwikkeling van het aantal vestigingen en de werkgelegenheid ruim een jaar achter loopt, en dat wij dus over beperkte gegevens beschikken. Zie voor het totale overzicht van beschikbare gegevens het rapport 'Situatie en ontwikkelingen in economie en arbeidsmarkt in Dordt-West' van het Onderzoekscentrum Drechtsteden.

Tabel 1 Nieuwe vestigingen handelsregister, niet-werkende werkzoekenden en uitkeringen, Oud-Krispijn, Dordt-West en Dordrecht totaal, % +/- 2008 t.o.v. 2007

	Oud-Krispijn	Dordt-West totaal	Dordrecht totaal
nieuwe vestigingen in Handelsregister	+32%	+28%	+8%
niet-werkende werkzoekenden*	-11%	-7%	-6%
uitkeringen*	-23%	-12%	-11%

* per 31-12-2008 t.o.v. 31-12-2007

Eerste stappen gezet, en nu?

De effecten van werken aan wijkeconomie zijn moeilijk vast te stellen, maar eerste resultaten in de wijken zijn wel zichtbaar: een hogere organisatiegraad in Oud-Krispijn, relatief veel nieuwe vestigingen, een toegenomen aantal initiatieven onder ondernemers, en uitwisseling van kennis en opdrachten.

Natuurlijk verwachten we uitdagingen in de wijken vanwege de economische crisis. Deze heeft ongetwijfeld effecten op werkgelegenheid en een toenemende (tijdelijke) leegstand van winkelpanden. Ons antwoord is te blijven vertrouwen op de aanpak om duurzame resultaten te bereiken. Resultaten zullen hopelijk op een langere termijn zichtbaar worden.

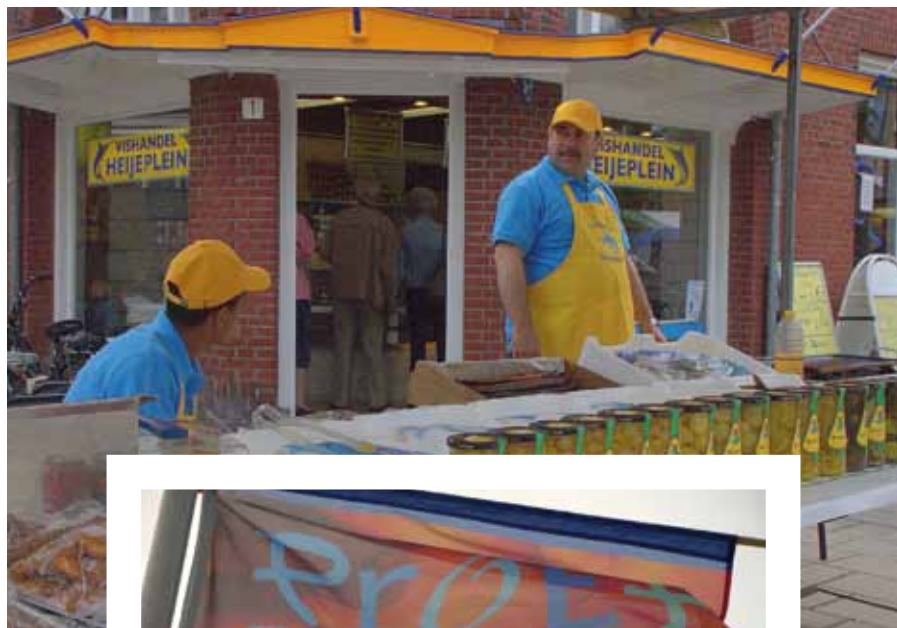
Het is belangrijk de inzet voort te zetten, en te richten op:

- Behoud van werkgelegenheid.
- Scheppen van randvoorwaarden voor de kraamkamerfunctie.
- Kansrijke vernieuwende bedrijvigheid.

Het gaat erom te blijven werken aan wijkeconomie, in de wijk en centraal en te blijven werken aan de verankering van doelstellingen in andere (beleids) programma's en partnerships aan te gaan, met als uitgangspunt: versterken van elkaars inzet.

In 2009 organiseren wij opnieuw Dordtse Diamanten. Ook gaan we verder met een adviserende rol ten behoeve van economische kansen in andere Dordtse wijken (bijvoorbeeld als onderdeel van een wijkvisie of herontwikkelingsplan) en een oriëntatie op een programma Wijkeconomie voor na 2010. Volgend jaar volgt opnieuw een evaluatie, dit keer over geheel Dordt-West.

Colofon

Dit is een uitgave van de
Gemeente Dordrecht

Tekst: Mariska Kien

Vormgeving: Impuls Publiciteit,
Alblasserdam

Fotografie: Jeroen Niemijer,
Jan Beun, Gemeente Dordrecht

Juni 2009

Gemeente Dordrecht

Spuiboulevard 300

Postbus 8

3300 AA Dordrecht

078 639 89 89

www.dordrecht.nl